

Korygowanie wymowy głoski szumiącej „dź”

Prowadząc ćwiczenia logopedyczne, należy pomóc dziecku w dochodzeniu do prawidłowej wymowy poprzez uświadomienie brzmienia głoski oraz pokazanie miejsca i sposobu artykulacji. Wywołując spółgłoskę, wypowiadamy ją kilkakrotnie i dość głośno, aby zaprezentować prawidłowy dźwięk.

Przy wymawianiu głosek szeregu szumiącego – sz, ź, cz, dź – usta są ułożone w „dzióbek”, czubek języka unosi się do wałka dziąsłowego – tworząc tzw. „koszyczek”, a zęby są zbliżone.

I. Ćwiczenia narządów mowy:

- naprzemienne unoszenie języka i opuszczanie przy maksymalnie otwartych ustach,
- układanie warg w „dzióbek” i naśladowanie szumu,
- ugniatanie podniebienia i wałka dziąsłowego przy maksymalnie otwartych ustach,
- liczenie górnych zębów czubkiem języka po wewnętrznej stronie,
- tworzenie „koszyczka” z języka i utrzymywanie na nim przez chwilę czekoladowej chrupki (pod nadzorem dorosłego).

II. Przygotowanie do wywołania głoski:

- szybkie powtarzanie [l] przy szeroko otwartych ustach – języka uderza o podniebienie lub wałek dziąsłowy;
- szybkie powtarzanie [t, d, n] przy szeroko otwartych ustach – języka uderza o podniebienie lub wałek dziąsłowy;
- zbliżenie zębów, wysunięcie warg, podniesienie czubka języka do wałka dziąsłowego i dmuchanie przez zęby;
- jeśli dziecko wymawia prawidłowo „ź”, należy skracać artykulację tej głoski;
- coraz szybsze wypowiedzianie połączenia „d-ź”.

III. Ćwiczenia słuchu fonematycznego:

Kłaśnij w ręce, gdy usłyszysz „dż” (przykładowa lista słów: dzwon, dzień, dżem, dżudo, dziadek, dżuma, dzban, dziupla, dżokej, dzik, dzwonnik, dzwonnica, dźwig, dżin itd.).

IV. Ćwiczenia artykulacyjne:

- sylaby-logotomy:

dża, dżo, dżu, dże, dży

adża, odżo, udżu, edże, ydży

- wyrazy:

dżin, dżem, dżudo, dżuma, dżokej, dżungla, dżinsy, dżojstik, dżdżownica, dżdży
ujeżdża, gwiżdże, odjeżdża, miażdży, drożdże, drożdżówka, Pożdżenice

- związki:

dżokej Dżek, dżinsowa dżokejka, dżentelmen odjeżdża, dżokej ujeżdża, dżdżysta
dżungla, drożdżówka z dżemem, miażdży drożdże, Dżek z Pożdżenic, dżin gwiżdże

- zdania:

Dżentelmen odjeżdża do Dżakarty.

Dżokej ujeżdża konia na ujeżdżalni.

Dżek je drożdżówkę z dżemem.

Dżin gwiżdże na dżdżownicę.

Dżokej ma dżinsową dżokejkę.

Dżentelmen był w dżdżystej dżungli.

Dżek wyjeżdża z Pożdżenic.

V. Wiersze, teksty (dopiero gdy głoska będzie utrwalona w powyższym materiale).

VI. Ćwiczenia utrwalające:

1. Połącz odpowiednie sylaby, zapisz i odczytaj wyraz, ułóż zdania z wyrazami:

1	A	B	C	D	E
2	dżun	od	dżu	kej	wni
3	dża	ca	gla	dże	jeż
4	ma	dżo	dżdżo	dżu	droż
5	ka	dżu	dżów	do	do

2A + 3C =

4D + 4A =

4B + 2D =

4C + 2E + 3B =

5B + 5D =

4E + 5C + 5A =

2B + 3E + 3A =

2C + 5E + 5A =

2. Uzupełnij tabelkę:

Wyraz	Litery	Głoski
dżem		
dżudo		
dżokej		

dżojstik		
dżdżownica		

3. Wpisz wyrazy do tabelki; ulóż zdania ustnie lub pisemnie:

dżin, dżem, dżudo, dżuma, dżokej, dżungla, dżins, dżojstik, dżdżownica, drożdże, drożdżówka, Pożdżenice, Dżakarta, dżokejka, ujeżdżalnia, dżentelmen

Rodzaj męski	Rodzaj żeński	Rodzaj nijaki

4. Połącz wyrazy na zasadzie skojarzeń:

dżudo

dżokej

drożdże

dżdżysty

dżokejka

ujeżdża

dżdży

drożdżówka

ujeżdżalnia

dżudoka

5. Ułóż zdania z rozsypanek wyrazowych, zapisz, odczytaj:

	Dżeka	dżojstik	Dżudoka	dżokeja	zmiążdżył
przez	Dżakartę	dżunglę	przejeżdżała	i	Andżela
konia	ujeżdża	Dżumę	Dżokej	Dżek	w ujeżdżalni
w	dżdżystej		Dżdżownice	dżungli	gnieżdżą się
na	dżinsach	dżina	gwiżdże	w	Dżentelmen

Opracowała: Aleksandra Wejman, logopeda

		udžu	adže	ydže		odžy	dža	edže	dže	ydža	META
START		džu		edžo		džo		džy	odžu		
dža	dže	odžo		džu	adžo	udžy		udža	adžu	dža	